

INFORMACIJA
O UTROŠKU GRANT SREDSTAVA ZA REALIZACIJU REVIDIRANOG
AKCIONOG PLANA BIH ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA ROMA U OBLASTIMA
ZAPOŠLJAVANJA, STAMBENOG ZBRINJAVANJA I ZDRAVSTVENE
ZAŠTITE U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2015 GODINU

Sarajevo, decembar 2016. godina

---

1. UVOD

U 2002. godini Bosna i Hercegovina je ratifikacijom Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Evrope 2002. godine preuzela obavezu da aktivnom politikom, zakonima i drugim aktima radi na ostvarivanju načela utvrđenih ovom konvencijom.

U cilju obezbjeđenja adekvatnog rješavanja problema Roma na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara BiH je usvojio slijedeća dokumenta:

- 2005. godina – usvojena Strategija Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma
- 3.jula 2008. godine- usvojen je Akcioni plan za rješavanje problema Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite, od strane Vijeća ministara BiH.
- 4. septembra potpisana Deklaracija o pristupanju BiH projektu Dekade uključenja Roma 2005.-2015. godine,
- Revidirani Akcioni plan za rješavanje problema Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite za period 2013-2016, usvojen je od strane Vijeća ministara BiH, tokom 2013. godine,
- Od juna 2014 do decembra 2015. godine Bosna i Hercegovina predsjedava Dekadom inkluzije Roma

Pristupanjem Dekadi Bosna i Hercegovina se obavezala da će godišnje tokom njenog trajanja osiguravati novčana sredstva neophodna za provođenje Revidiranog akcionog plana u rješavanju romskih egzistencijalnih potreba kao što su stanovanje, zapošljavanje zdravstvena zaštita i obrazovanje. Bosna i Hercegovina je Dekadu prihvatila kao praktičan model za izgradnju odgovarajućih standarda, metodologije i međusobne saradnje država i međunarodnih organizacija i institucija u borbi protiv siromaštva romske populacije, njihovog isključivanja i diskriminacije u regionalnom okviru.

U Bosni i Hercegovini posljednjih godina poboljšan je položaj romske manjine prije svega efikasnim provođenjem usvojenih dokumenata, što je i utvrđeno od strane svih zemalja učesnica Dekade.

Po osnovu ostvarenog napretka u poboljšanju položaja romske manjine u Bosni i Hercegovini zemlje članice podržale su i prihvatile da Bosna i Hercegovina predsjedava Dekadom u periodu od 1. jula 2014. godine do kraja 2015. godine.

Na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je, na 11. sjednici održanoj 20.6.2012. godine, donijelo zaključak kojim se prihvata da Bosna i Hercegovina preuzme ulogu predsjedavanja Dekadom uključenja Roma 2005-2015 od Republike Crne Gore 1. jula 2014. godine, a uloga predsjedavanja da završi 30. septembra 2015, što je prolongirano do kraja godine.

Važno je naglasiti da Revidirani akcioni plan za Rome predstavlja operativni dokument u čijem sačinjavanju su sudjelovali predstavnici svih nadležnih ministarstava iz Bosne i Hercegovine kao i predstavnici Roma tako da je osiguran puni participativni pristup svih relevantnih aktera u implementaciji ovog plana.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je sačinilo Revidirani Akcioni plan za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2013 - 2016. koji je usvojen od strane Vijeća ministara BiH 11.12.2013.godine.

Raniji Akcioni plan i novi Revidirani akcioni plan su osnova za realizaciju planiranih aktivnosti u skladu sa raspoloživim sredstvima koja se osiguravaju iz budžeta Bosne i Hercegovine i budžeta entiteta, kantona i opština kao i iz donatorskih sredstava i sredstava EK (IPA fondova).

2. METODOGIJA REALIZACIJE SREDSTAVA

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u okviru svog budžeta svake godine osigurava sredstva u vidu granta koja su namijenjena za implementaciju Revidiranog Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite. Raspored sredstava se vrši u skladu sa okvirnim odnosima i to za: Federaciju Bosne i Hercegovine 62,66%, Republiku Srpsku 31,34% i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine 6%.

Sredstva za zapošljavanje Roma se na osnovu potpisanih Memoranduma o razumijevanju prebacuju Federalnom zavodu za zapošljavanje, Zavodu za zapošljavanje RS i Zavodu za zapošljavanje Brčko Distrikt. Zavodi svake godine raspisuju javne pozive za odabir korisnika projekata zapošljavanja i samozapošljavanja Roma. Komisija koje formira zavod, u kojoj su i romski predstavnici Roma, donosi odluku o odabiru korisnika.

Utrošak sredstava za stambeno zbrinjavanje realizuje se isključivo putem javnog poziva za prikupljanje projektnih prijedloga koji objavljuje Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine. Pravo učešća na javnom pozivu su imali: općine, gradovi, kantoni, entiteti, Brčko Distrikt BiH. Nakon isteka roka za prijem projektnih prijedloga, sastaje se Komisija za odabir projekata koja vrši rangiranje najuspješnijih projekata, te sačinjava prijedlog Odluke o odabiru prioriternih projekata koju donosi ministar. Odabir korisnika vrši se na osnovu Javnog poziva koji se obavezno objavljuje u najmanje jednim dnevnim novinama i na oglasnoj ploči općine na području na kojem se provodi projekat. Prijavu za dodjelu pomoći mogu podnositi nosioci romskog domaćinstva (ili njen punoljetni član) u potrebi za stambenim zbrinjavanjem koji nisu ranije koristile pomoć za sanaciju stambenih jedinica dovoljnu za dovođenje stambenih jedinica u minimum stambenih uslova i to:

a) za dodjelu pomoći u izgradnji stanova i kuća ukoliko nemaju na teritoriji BiH stambenu jedinicu uslovnu za stanovanje ili

b) za dodjelu pomoći za poboljšanje uslova stanovanja ukoliko je vlasnički status nad stambenom jedinicom nesporno utvrđen ili stambena jedinica ispunjava uslove za legalizaciju u skladu sa pozitivnim propisima, a nemaju minimum stambenih uslova u skladu sa standardima propisanim Pravilnikom.

Odabir korisnika vrši se na osnovu rang liste potencijalnih korisnika pomoći za stambeno zbrinjavanje koja se sačinjava za svaku kalendarsku godinu i to na način da se korisnici objedine u jednu zajedničku listu kojom se rangiraju sve prikupljene prijave za dodjelu pomoći koje mogu biti podnesene:

a) putem nadležnog centra za socijalni rad od 5. januara i zaključno sa 30. maja za svaku tekuću godinu

b) podnesene od strane lokalnog romskog udruženja od 5. januara i zaključno sa 30. maja za svaku tekuću godinu

c) podnesene na osnovu javnog poziva kojeg raspisuje implementator projekta čiji je prijedlog izabran za sufinansiranje iz raspoloživih budžetskih sredstava u kojem se određuje dodatni rok za prikupljanje prijave i to najduže do 15 dana.

Nakon što budu izabrani korisnici, Implementator projekta pristupa izboru projektanta i nadzora, a kasnije i izvođača radova. Ove procedure prate monitori iz sektora za obnovu, monitoring i regionalne centre našeg ministarstva. Procedure oko potpisa ugovora vrši Sektor za ljudska prava.

Na osnovu planiranog budžeta, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice svake godine zaključuje sa Zavodom za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, Institutom za javno zdravstvo Republike Srpske i Odjela za zdravstvo i ostale usluge Brčko Distrikta

Bosne i Hercegovine, Memorandum o razumijevanju za implementaciju Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite. Sredstva za zdravstvenu zaštitu Roma koriste se za implementaciju mjera utvrđenih Akcionim planom za Rome.

Pored sredstava namijenjenih za zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje i zdravstvenu zaštitu Roma bilo je potrebno osigurati sredstva za evidentiranje potreba Roma u Bosni i Hercegovini kako bi se uspješno implementirao Akcioni plan za Rome. Na početku implementacije ovog granta tj. 2009 i 2010. godine sredstva su iskorištena za proces evidentiranja a nakon toga pristupilo se procesu kontinuiranog pribavljanja informacije o brojnom stanju Roma a posebno o vrsti njihovih potreba, obzirom da je u ovoj manjinskoj zajednici izražen visok nivo migracija, što ima direktan uticaj na implementaciju raspoloživih grant i donatorskih sredstava. U svrhu razvoja koordinacije i saradnje u prikupljanju podataka ponuđeno je od strane Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH potpisivanje Sporazuma o saradnji kako bi se osigurao kontinuitet procesa prikupljanja podataka. Navedeni Sporazum je potpisan sa 57 centara za socijalni rad na nivou cijele Bosne i Hercegovine.

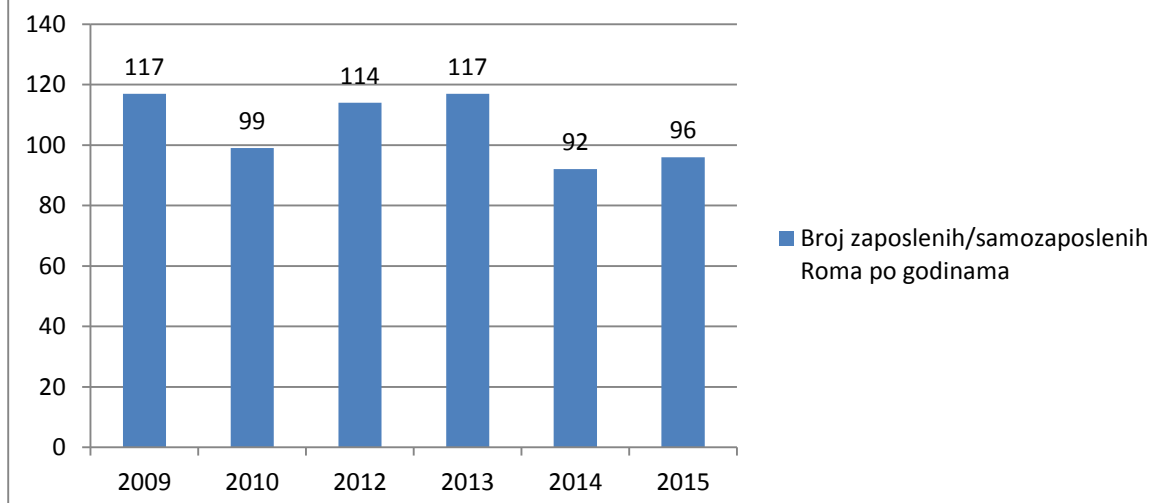
3. PREGLED POSTIGNUTIH REZULTATA ZA PERIOD 2009 – 2015

U periodu od 2009 do 2015. godine Vijeće ministara je izdvojilo finansijska sredstva za implementaciju Akcionog plana u ukupnom iznosu od **17.337.000,00 KM** za slijedeće namjene:

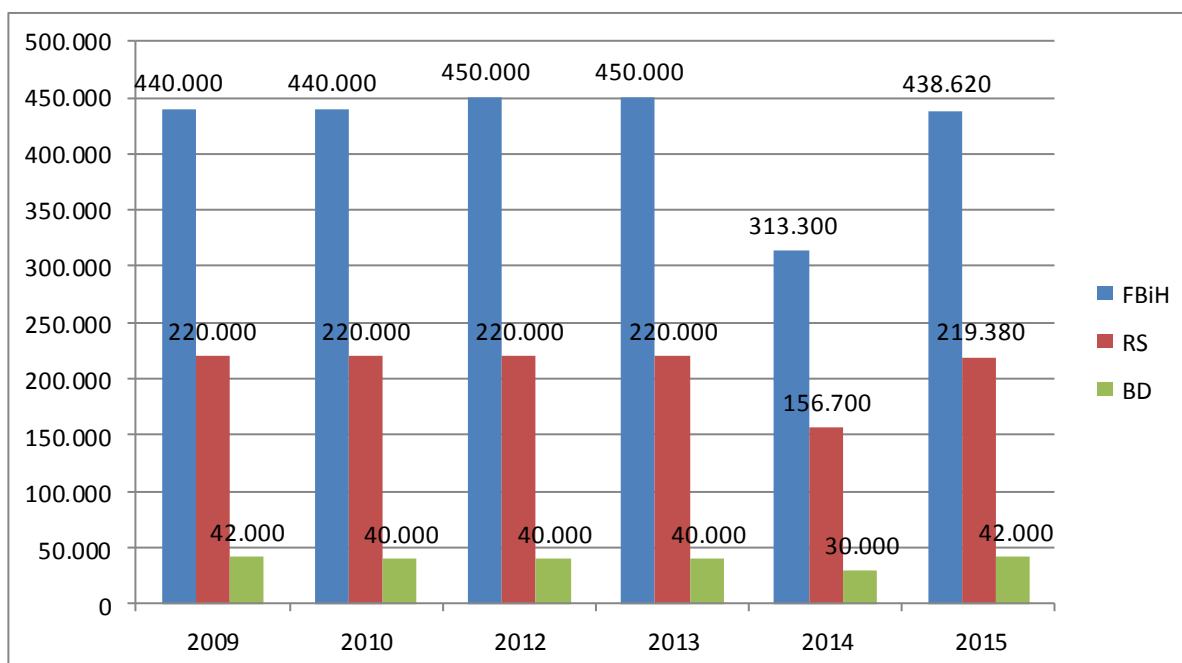
a) Zapošljavanje Roma

U skladu sa implementacijom Akcionog plana za potrebe zapošljavanja Roma izdvojeno je **4.022.000,00 KM** od čega je kroz projekte zapošljavanja i samozapošljavanja prošlo **635 osoba**. U tabelama koje slijede prezentovani su rezultati broja zaposlenih/samozaposlenih Roma i visina uložениh sredstava po entitetskim zavodima.

Broj zaposlenih/samozaposlenih Roma po godinama

Ukupno uloženo sredstva razvrstano po entitetima

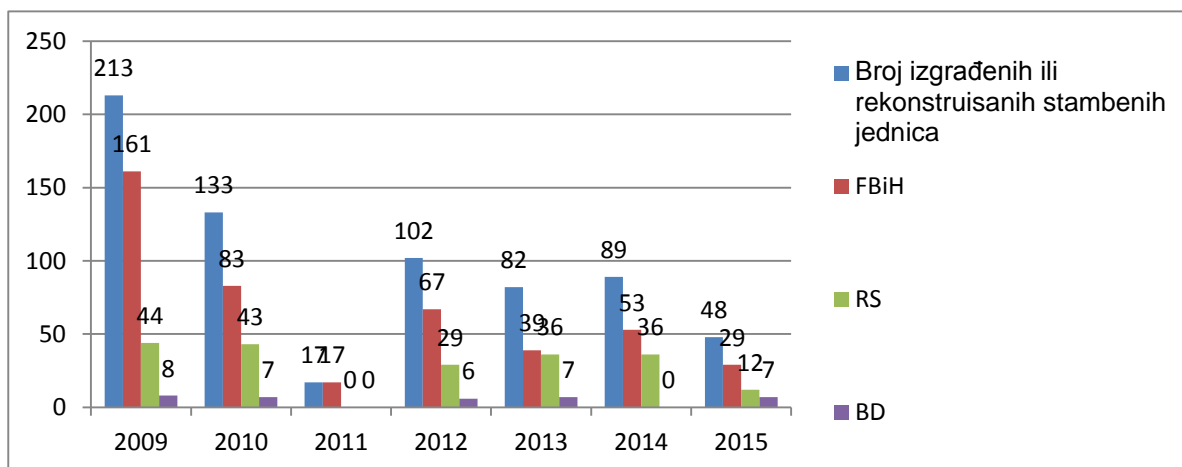

b) Stambeno zbrinjavanje Roma

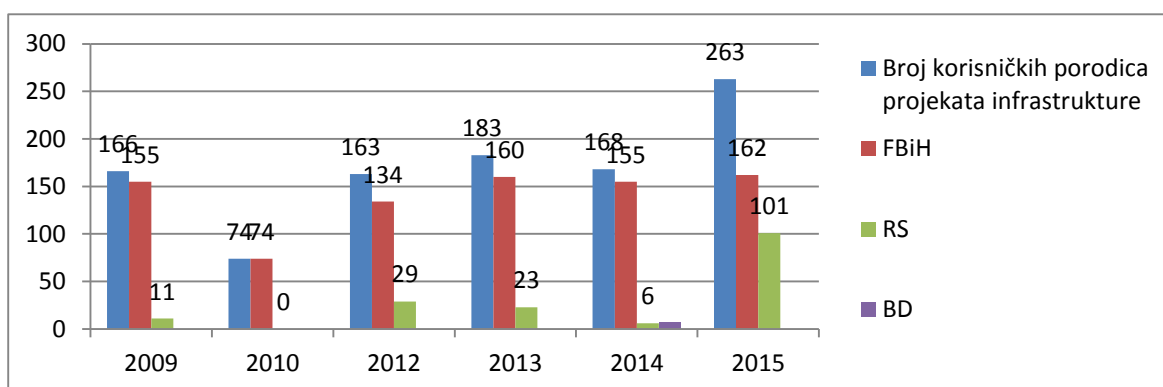
Za stambeno zbrinjavanje Roma u periodu od 2009 do 2015 godine osigurano je 21.048.308,57 KM, od čega je u budžetu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH bilo izdvojeno 11.670.000,00 KM a sufinansirajuća sredstva entitetskih vlasti, lokalne zajednice, implementatora i donatora iznosila su 9.378.308,57 KM.

U ukupno 96 opština na teritoriji Bosne i Hercegovine realizovano je preko 130 projekata stambenog zbrinjavanja i izgradnje, odnosno unapređenja infrastrukture i infrastrukturnih objekata, od čega su neke općine par puta bili korisnici sredstava zbog izraženijih potreba.

- U **2009. godini** ukupno je izgrađeno ili rekonstruisano 213 stambenih jedinica, od toga u Federaciji BiH 161, u Republici Srpskoj 44, a Brčko Distriktu 8.
- U **2010. godini** ukupno je izgrađeno ili rekonstruisano 133 stambene jedinice, od toga u Federaciji BiH 83, u Republici Srpskoj 43, a Brčko Distriktu 7.
- U **2011. godini** ukupno je izgrađeno ili rekonstruisano 17 stambenih jedinica, sve stambene jedinice su izgrađene u Federaciji BiH, jer su korištena sredstva Federalnog ministarstva prostornog uređenja.
- U **2012. godini** ukupno je izgrađeno ili rekonstruisano 102 stambene jedinice, od toga u Federaciji BiH 67, u Republici Srpskoj 29, a Brčko Distriktu 6.
- U **2013. godini** ukupno je planirano za izgradnju ili rekonstrukciju minimalno 82 stambene jedinice, od toga u Federaciji BiH 39, u Republici Srpskoj 36, a Brčko Distriktu 7.
- U **2014. godini** ukupno je planirano za izgradnju ili rekonstrukciju minimalno 89 stambenih jedinice, od toga Federacija BiH 53, u Republici Srpskoj 36, a Brčko Distrikt 0.
- U **2015. godini** ukupno je planirano za izgradnju ili rekonstrukciju minimalno 48 stambene jedinice, od toga Federacija BiH 29, u Republici Srpskoj 12, a u Brčko Distriktu 7.

- U **2009. godini** ukupan broj korisničkih porodica infrastrukture je cca 166 porodica, od toga u Federaciji BiH 155, u Republici Srpskoj 11, a Brčko Distriktu 0.
- U **2010. godini** ukupan broj korisničkih porodica infrastrukture je cca 74 porodica, od toga u Federaciji BiH 74, u Republici Srpskoj 0, a Brčko Distriktu 0.
- U **2011. godini** nije bilo projekata infrastrukture, obzirom da nije bio usvojen Budžet institucija BiH.
- U **2012. godini** ukupan broj korisničkih porodica infrastrukture je cca 163 porodice, od toga u Federaciji BiH 134, u Republici Srpskoj 29, a Brčko Distriktu 0.
- U **2013. godini** ukupan planiran broj korisničkih porodica infrastrukture je cca 183 porodica, od toga u Federaciji BiH 160, u Republici Srpskoj 23, a Brčko Distriktu 0.
- U **2014. godini** ukupan planiran broj korisničkih porodica infrastrukture je cca 168 porodica, od toga u Federaciji BiH 155, u Republici Srpskoj 13 porodica, a Brčko Distrikt 0 porodica.
- U **2015. godini** ukupan planiran broj korisničkih porodica infrastrukture je cca 263 porodica, od toga u Federaciji BiH 162, u Republici Srpskoj 101 porodica, a Brčko Distrikt 0 porodica * projekti iz 2015. godine su još u toku realizacije.

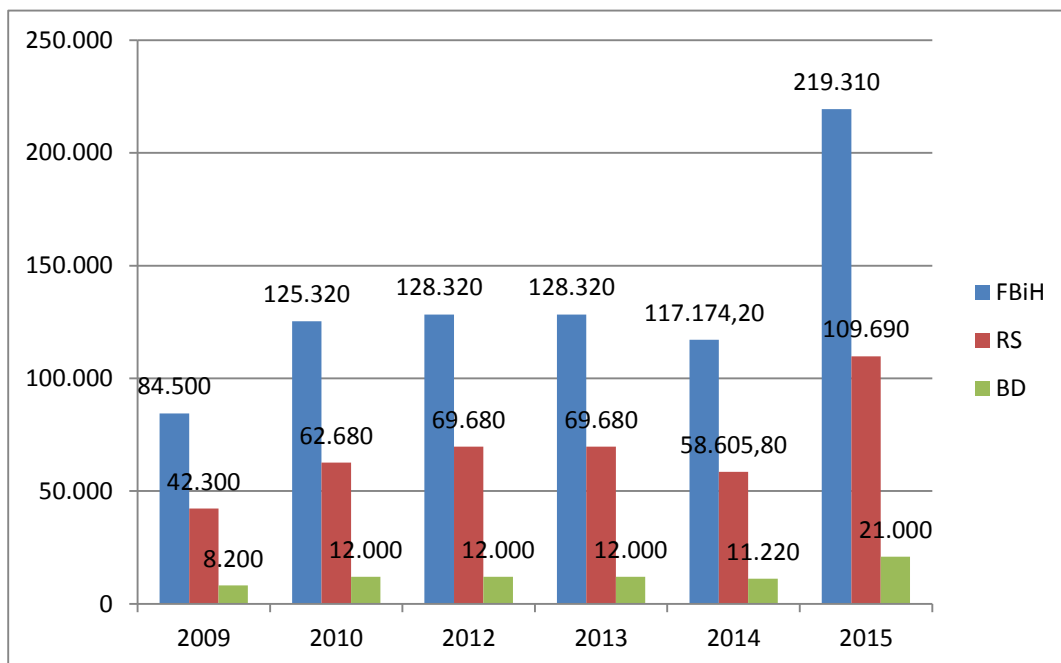

c) Zdravstvena zaštita Roma

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine svake godine izdvaja određena finansijska sredstva kao poticaj da se putem nadležnih zdravstvenih institucija implementiraju određene aktivnosti koje će poboljšati bolji pristup ostvarivanju zdravstvene zaštite romske manjinske zajednice u Bosni i Hercegovini. Za poboljšanje pristupa zdravstvenoj zaštiti Roma u periodu od 2009 – 2015 godine ukupno je bilo izdvojeno **1.292.000,00 KM**.

Ukupno uloženo sredstva razvrstano po entitetima

d) Evidentiranje Romskih potreba

U proces evidentiranja Roma u Bosni i Hercegovini evidentirano je **16.771** Roma ili **4.308** domaćinstava u ukupno 67 opština.

U 2010 godini Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice je potpisalo Sporazum o saradnji sa 34 centra za socijalni rad (24 CZSR u Federaciji, 9 CZSR u Republici Srpskoj i 1 CZSR u Brčko Distriktu) kojima su dodijeljena sredstva za nabavku kompjuterske opreme u iznosu od 50.000,00 KM, a vezano za korištenje baze podataka o evidentiranim potrebama Roma. Tokom 2012. godine Sporazum je potpisan sa dodatna 23 centra za socijalni rad i dodijeljena su im sredstva u iznosu od 30.000,00 KM.

4. IZVJEŠTAJ O POSTIGNUTIM REZULTATIMA ZA 2015

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 30. sjednici, održanoj 05. novembra 2015. godine, donijelo Odluku o kriterijima za dodjelu sredstava za rješavanje problema Roma u oblastima stambenog zbrinjavanja, zapošljavanja i zdravstvene zaštite za 2015. godinu.

Prema Odluci Vijeća ministara BiH sredstva u iznosu od 2.750.000,00 KM su raspoređena na slijedeći način:

- a) za stambeno zbrinjavanje Roma 1.670.000,00 KM,**
- b) za zapošljavanje Roma 700.000,00KM,**
- c) za zdravstvenu zaštitu Roma 350.000,00 KM**
- d) ažuriranje podataka o potrebama Roma u BiH 30.000,00 KM.**

4.1. ZAPOŠLJAVANJE

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje RS i Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikt BiH su dana 29.12.2015. godine potpisali Memorandum o razumijevanju o implementaciju Akcionog plana BiH za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja. Memorandumom je definisano da se sredstva raspoređuju na slijedeći način: za zapošljavanje Roma u FBiH 438.620,00 KM, za zapošljavanje Roma u RS 219,380,00 KM i za zapošljavanje Roma u BD 42.000,00 KM.

Zavod za zapošljavanje Republike Srpske je u skladu sa potpisanim Memorandumom dana 09.03.2016.godine raspisao Javni poziv za korištenje sredstava koji je bio otvoren do 20.07.2016.godine. Nakon zatvaranja Javnog poziva, Komisija za obradu i ocjenu programa je obradila prispjele zahtjeve nezaposlenih lica i poslodavaca i dostavila prijedlog Upravnom odboru Zavoda za zapošljavanje na razmatranje.

Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske odobrio je sredstva za samozapošljavanje **5 lica** u iznosu od **25.000,00 KM** i zapošljavanje **32 radnika** na period od 12 mjeseci u iznosu od **192.000,00 KM**. Ukupno su odobrena sredstva za zapošljavanje **37 lica** u iznosu od **217.000,00 KM**.

Radni odnos po Projektu iz 2016.godine zasnovalo je **25 lica** kod poslodavaca za šta je u skladu sa kriterijima Projekta do sada uplaćeno 90.000,00 KM i **5 lica** se zaposlilo pokretanjem vlastite djelatnosti za što je uplaćeno 17.500,00 KM. Ukupno je uplaćeno 107.500,00 KM. Preostali iznos biti će uplaćeni nakon isteka perioda od 12 mjeseci od dana zasnivanja radnog odnosa, ukoliko budu ispoštovane ugovorene obaveze.

Federalni zavod za zapošljavanje je Javni poziv za učešće u realizaciji Programa zapošljavanja Roma u 2016. godini raspisao 01.08.2016.godine koji je bio otvoren 15 dana. Rješenjem je formirana Komisija za ocjenu podnesenih zahtjeva po Programu zapošljavanja Roma u 2016. godini koju su činili predstavnici ministarstva, zavoda i romski članovi. Komisija je konstatovala da je na javni poziv pristiglo 13 prijava za sufinansiranje pokretanja samostalne djelatnosti, koji su dostavili kompletnu dokumentaciju. Također je konstatovano da je 29 pravnih lica podnijelo zahtjev za sufinansiranje zapošljavanja. Od ukupnog broja 27 je dostavilo potpunu dokumentaciju.

Na osnovu obrade i ocjene pristiglih zahtjeva na prijedlog Komisije za ocjenu podnesenih zahtjeva po ovom programu, Upravni odbor zavoda je odobrio sredstava u iznosu od 65.000,00 KM za samozapošljavanje **13 lica**.

Također na istoj sjednici Upravni odbor je odobrio sredstva u iznosu od 306.000,00 KM poslodavcima, radi zapošljavanja nezaposlenih Roma.

Odobreno je ukupno **371.000,00 KM** radi sufinansiranja samozapošljavanja i zapošljavanja **64** nezaposlena Roma.

Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikt je u skladu sa navedenim Memorandumom objavio Javni poziv poslodavcima za zapošljavanje Roma sa evidencije Zavoda za zapošljavanje i do sada je finansirano samozapošljavanje **1 Roma** i zapošljavanje kod poslodavca **1 osobe**.

Tokom implementacije utroška sredstava namijenjenih za zapošljavanje uočavaju se problemi prilikom odabira korisnika tj. utvrđivanja da li se radi o romskim licima ili ne. Zavodi u svojim komisijama za odabir uključuju kao članove i predstavnike Roma, međutim i unatoč tome ne postiže se uvijek jedinstven stav da li se radi o romskoj osobi ili ne. Raspisivanje javnih poziva od strane zavoda se nije realizovalo na vrijeme u Federaciji iz razloga što je bila smjena direktora.

4.2. STAMBENO ZBRINJAVANJE

Ukupna budžetska sredstva za stambeno zbrinjavanje Roma u 2015. godini iznosila su 1.670.000,00 KM i uvećana su za 50.000 KM, kao udružena sredstva Ministarstva prostornog uređenja Federacije BiH namijenjena za projekte Federacije BiH.

4.2.1 Implementacija sredstava

Odluka o kriterijima za dodjelu sredstava za rješavanje problema Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja, zapošljavanja i zdravstvene zaštite VM broj 185/15 je donesena 05.11.2015 godine.

Odluka o imenovanju Komisije za odabir projekata iz oblasti stambenog zbrinjavanja Roma u BiH u 2015. godini broj: 01-39-3116/15 je donesena 10.12.2015. godine.

Javni poziv za prikupljane projektnih prijedloga je objavljen 17.11.2015. godine i trajao je do 08.12.2015. godine.

Memorandum o saradnji na implementaciji Akcionog plana BiH na rješavanju problema Roma u oblastima stambenog zbrinjavanja između Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Federalnog ministarstva prostornog uređenja je potpisan 21.12.2015. godine.

Sastanak Komisije za odabir projekata je održan u Sarajevu 09.12.2016. i Vogošći 14 .- 15.12.2015. godine.

Odluka o dodjeli sredstava za implementaciju projekata iz oblasti stambenog zbrinjavanja Roma u Bosni i Hercegovini za 2015. godinu broj: 01-39-1-3190/15 donesena je 29.12.2015. godine.

Ugovori o transferu sredstava potpisani su 29.12.2015.godine

U okviru projekta „Stambeno zbrinjavanje Roma u BiH u 2015. godini“ planirana je izgradnja/ sanacija **48 stambenih jedinica i 11 infrastrukturnih objekata u ukupno 19 gradova/ opština i Brčko distriktu.**

Obilazak terena je završen u 19 opština. U toku je izrada projektne dokumentacije u sljedeće opštini: Lopare (u toku je izrada elaborata nn mreže od strane ED Bijeljina).

U sljedećih šest opština su u toku aktivnosti oko izbora izvođača radova: Brod (u toku priprema tenderske dokumentacije), Čelić (u toku je ugovaranje), Konjic (u toku je objava

javnog poziva), Bihać (očekuje se pokretanje procedure), Gradiška (u toku je ugovaranje) i Kostajnica (u toku je ugovaranje).

U gradovima/opštinama: Bugojno (gotovosti cca 35 %), Hadžići (radovi na vodovodnoj i kanalizacionoj mreži u toku, gotovost radova cca 80 %, dok je za poziciju asfaltiranja puta 80 %), Visoko (gotovost radova cca 95 %), Vogošća (gotovost radova cca 85 %), Teslić (gotovost radova cca 80 %) su u toku radovi. Prosječna izvedenost radova je cca 75 %.

Radovi su završeni u opštinama: Bijeljina, Ilijaš, Srebrenica, Kladanj i Jablanica (dvije faze) i Novi Grad.

4.3. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Osigurana sredstva za zdravstvenu zaštitu Roma u Bosni i Hercegovini i za 2015. godinu implementiraju nadležne institucije na osnovu zaključenih Memoranduma o razumijevanju za implementaciju Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite potpisanih između Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine i Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, JZU Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Odjeljenjem za zdravstvo i ostale usluge.

Većina konkretnih aktivnosti za 2015. realizira se na terenu u lokalnim romskim zajednicama na konkretnom unapređenju zdravstvene zaštite Roma u Bosni i Hercegovini.

Memorandumom je definisano da se sredstva u ukupnom iznosu od 350.000,00 KM, raspoređuju na slijedeći način: za zdravstvenu zaštitu Roma u Federaciji BiH 219.310,00 KM, za zdravstvenu zaštitu Roma u RS 109.690,00 KM i za zdravstvenu zaštitu Roma u BD 21.000,00 KM.

1. Iz Zavoda za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovina smo dobili finansijski i narativni i finansijski izvještaj o cjelokupnom utrošku sredstava za 2015. godinu u ukupnom iznosu **od 219, 310,00 KM.**

Memorandum o razumijevanju o implementaciji Akcionog plana BiH za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2015. godinu imao je dva cilja, i to:

Cilj 1. Ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu osoba romske nacionalnosti

-Pokrenuta je inicijativu za uključenje svih osoba romske nacionalnosti u sistem obveznog zdravstvenog osiguranja, što podrazumijeva u prvom redu registriranje neosiguranih Roma na području 5 kantona u Federaciji BiH (do kraja juna).

-Vlada Tuzlanskog kantona, je preko Ministarstva zdravstva, uputila inicijativu za izmjenu Odluke o utvrđivanju osnovica, stopa i načinu obračunavanja i uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje na području Tuzlanskog kantona, kako bi se neosiguranim Romima i članovima njihovih porodica obezbijedio pristup zdravstvenoj zaštiti po povlaštenoj stopi na način da se neosigurani Rami, kao i članovi njihovih porodica osiguraju po modelu zdravstvenog osiguranja socijalno ugroženih osoba koje nisu osigurane po drugom osnovu. Ista inicijativa je upućena i prema ostalim kantonalnim zavodima zdravstvenog osiguranja.

-U periodu od 01.01 - 31.07.2016. godine, u Tuzlanskom kantonu je, kroz centre za socijalni rad pravo na zdravstveno osiguranje ostvarilo 96 osoba, a preko Ministarstva obrazovanja, nauke kulture i sporta (MONKS) 71 osoba, dok je na području ostala 4 kantona pravo na zdravstveno osiguranje ostvarilo 108 osoba (59 punoljetnih osoba, 47 maloljetnih osoba i 2 trudnice)

-U Srednje-bosanskom, Zeničko-dobojskom, Sarajevskom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu osigurano je 35 osoba po tipu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, dok su u Tuzlanskom kantonu osim 35 planiranih osoba, dodatno osigurane još 74 osobe.

-Medijatori su u toku izvještajnog perioda aktivno prikupljali podatke o zdravstveno neosiguranim Romima sa područja Tuzlanskog kantona, tako da su identificirali oko 200 osoba. Procjenjuje se da je sa područja Tuzlanskog kantona oko 1500 osoba migriralo u zemlje EU, koje u slučaju eventualnog povratka u BiH neće imati pravo na zdravstveno osiguranje. U bazi neosiguranih NVO „Romalen“, Kakanj, registrirano je 225 osoba. Registriranje isti problem migracije Roma.

-Rađene je i analiza relevantnog zakonodavstva iz oblasti zdravstvenog osiguranja, sa posebnim akcentom na prava Roma, kao i dokumenti namijenjeni medijatorima putem kojeg su se upoznali sa osnovnim informacijama o važećem zakonodavstvu u oblasti zdravstvenog osiguranja. Nakon edukacije, te distribucije „Vodiča za ostvarivanje prava na obavezno zdravstveno osiguranje“.

-Izvršena kontrola recepata za lijekove, i uprkos uočenim manjim nepravilnostima kod samog pisanja recepta, koji nemaju nikakve veze sa NVO, koje su učestvovala u realizaciji projektnih aktivnosti, odobrena je kupovina lijekova od strane stručnog tima projekta. Lijekovi su većinom bili namijenjeni za liječenje djece, hroničnih bolesnika, te trudnica. Više od 100 korisnika je primilo pomoć u lijekovima - Romalen i 80 korisnika u aktivnostima NVO „Euro Rom“ Tuzla.

Cilj 2. Podizanje svijesti romske populacije iz oblasti zaštite zdravlja

-Održano 10 radionica na temu općeg zdravlja, TBC i drugih zaraznih i nezaraznih bolesti. dijabetesa, seksualno prenosivih bolesti i bolesti ovisnosti, kojima je prisustvovalo 256 učesnika (23. 05. 2016, Sarajevo, 24. 05. 2016, Visoko, 30. 05. 2016, Vitez, 4. i 5. 17. 06. 2016, Kakanj- (2 radionice), 20.06.2016, Breza, 08.06. 2016, MZ Mosnik, 08.06.2016. MZ Crvene Njive, 09.06.2016, MZ Kiseljak, 09.06.2016, MZ Kiseljak).

-Sačinjen je Program ranog otkrivanja karcinoma dojke kod žena romske nacionalnosti, te Program ranog otkrivanja raka grlića maternice kod žena romske nacionalnosti. Naglašeno je da je promocija preventivnih programa jedna je od najvažnijih aktivnosti prevencije karcinoma dojke, te je za istu pripremljen jasan plan provođenja.

U sklopu realizacije aktivnosti preventivnih pregleda za žene romske nacionalnosti (ginekološki pregledi, PAPA test, palpatorni pregled dojki, ultrazvuk dojki i mamografija). Tokom perioda januar-juni 2016. godine pregledane su ukupno 102 žene u Tuzli („Plava poliklinika"- Tuzla) i 173 žene sa područja općina Kakanj, Visoko i Vitez - (PZU Intermed-Kakanj). Ukupno je pregledano 275 žena.

Na osnovu potpisanog Ugovora sa PZU Intermed Kakanj, obezbjeđeno je još 80 besplatnih pregleda:

-20 žena- urađen EKG, 20 žena- ultrazvuk štitne žlijezde, 20 žena- hormonalni status štitne žlijezde, 20 pedijatrijskih pregleda.

Prema izvještaju doktorice Muvedete Lemeš, direktorice PZU Intermed Kakanj, 53 žene su upućene na daljnje liječenje, dok 13 žena ima ciste na dojkama koje zahtijevaju dodatnu dijagnostičku obradu.

U Plavoj poliklinici u Tuzli pregledane su 102 žene, kod kojih je rađen ginekološki pregled, PAPA test, po potrebi UZ abdomena, zatim, UZ dojke, po potrebi i mamografija i MR dojke.

Za jednu pacijenticu naručena je kontrola PAPA testa za 4 mjeseca, kod 8 je nađena infekcija koja je tretirana antibioticima i za jednu pacijenticu nalaz mamografije zahtijeva dalje liječenje.

-U sklopu 10 radionica, dr. specijalista za higijenu i zdravstvenu ekologiju održala je predavanje na temu: lična higijena, higijena naselja i stanovanja. U toku ranijih aktivnosti odštampan i distribuiran „Vodič za zdravstveno-odgojne aktivnosti u prevenciji bolesti“, namijenjen medijatorima iz romske populacije, gdje je obrađena i ova tema.

2. Iz Instituta za javno zdravstvo Republika Srpske smo dobili narativni i finansijski izvještaj o utrošku sredstava za 2015. godinu u iznosu od **109.690,00 KM**.

Memorandum o razumijevanju o implementaciji Akcionog plana BiH za rješavanje problema Roma u oblasti zdravstvene zaštite u Republici Srpskoj za 2015. godinu imao je sljedeći cilj: - Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine

Program: Prevencije i edukacije

U toku izvještajnog perioda, realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Uspostavljen Tim za implementaciju projektnih aktivnosti
- Romske zajednice upoznate sa planiranim projektnim aktivnostima
- Održan sastanka sa predstavnicima 8 romskih zajednica: Gradiška, Prnjavor, Derventa, Vukosavlje, Modrića, Bijeljina (dvije različite zajednice), Bratunac
- Ostvareni kontakti sa World Visionom i Udruženjem Roma „Romalen“ Kakanj a u vezi pripreme romske medijacije u zdravstvu
- Razvijeni edukativni materijal iz oblasti zdravstvene zaštite za potrebe uvođenja romskih medijatora u zdravstvo
- Organizovana i sprovedena radionica „Romska medijacija u zdravstvu“ na kojoj je učestvovalo 19 Roma iz 5 opština (Gradiška, Prnjavor, Bijeljina, Istočno Sarajevo i Bratunac)
- Identifikovane i usaglašene prioritetne oblasti djelovanja u romskim zajednicama
- Identifikovane lokacije za implementaciju projektnih aktivnosti
- Pripremljen plan aktivnosti
- Ostvareni kontakti sa romskim zajednicama, prezentirane planirane projektne aktivnosti, promovisana zdravstvena zaštita
- Urađena senzibilacija romskih zajednica, romske zajednice informisane o značaju prevencije i redovnog obavljanja preventivnih programa
- Pripremljena lista potencijalnih korisnika projekta odnosno osoba koje su zainteresovane za preventivne preglede
- Ostvareni kontakti sa zdravstvenim institucijama radi organizovanja preventivnih pregleda
- Identifikovane zdravstvene institucije u kojima su organizovani preventivni pregledi
- Podijeljeni informativno-edukativni materijal o prevenciji raka dojke i raka grlića materice
- Nabavljeni i distribuisani higijenski paketi (451) za pripadnika romske zajednice obuhvaćene projektnim aktivnostima
- Organizovani i sprovedeni preventivni ginekološki pregledi (praćeni ginekološkim ultrazvukom, PAPA testom i po potrebi kolposkopijom) na rano otkrivanje karcinoma grlića materice (213 žena)
- Organizovani i sprovedeni preventivni klinički pregled dojki (145 žena)

- Organizovani i sprovedeni preventivni UZV pregled dojki (141 žena)
- Organizovani i sprovedeni preventivni mamografski pregled dojki (42 žena)
- Organizovani i sprovedeni sistematski pregledi djece školskog uzrasta (53 žena)
- Pripremljen izvještaj o realizovanim aktivnostima

Ostvareni rezultati:

- 213 žena romske nacionalnosti uključeno u program prevencije ranog otkrivanja karcinoma grlića materice
- 183 žena romske nacionalnosti uključeno u program prevencije ranog otkrivanja raka dojke
- 53 djece romske nacionalnosti obuhvaćeno sistematskim pregledom
- 20 Roma iz 9 romskih udruženja dobili osnovna znanja o romskoj medijaciji u zdravstvu
- Povećano znanje 451 Roma o značaju očuvanja zdravlja, prevenciji raka grlića materice i prevencija
- Preventivnim pregledima na rano otkrivanje karcinoma prostate kod muškaraca obuhvaćeno 29 muškaraca pripadnika romske nacionalne manjine

Ukupni korisnici rezultata projekta:

Projektom obuhvaćeno 470 Roma/Romkinja iz 9 romskih zajednica u Republici Srpskoj.

Problemi:

Iako su bili pozvani na prvi koordinacioni sastanak i saradnju u projektu predstavnici Udruženja roma iz Prnjavora i Saveza roma Republike Srpske nisu iskazali interes za učešće u projektu.

3. Iz Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,

U Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine realizovane su slijedeće aktivnosti sredstvima iz 2015. godine:

Formirana je Radni tim na čelu sa Koordinatorom projekta i predstavnikom romskog udruženja iz Brčko distrikta BiH. Realizirane su aktivnosti u dva romska naselja Prutače, Suljagić sokak, i to u sljedećima aktivnostima:

- Dodatna imunizacija djece (januara – februar 2016. godine):
- Podijeljeno je ukupno 560 poziva, vakcinisano 128 djece, bolesnih je bilo 75. Pozivu se nije odazvalo 32 djece i odselilo je 25 djece.
- Preventivnim ginekološkima pregledom obuhvaćeno je 60 žena, svima je urađen ginekološki pregled, UZV pregled i PAPA test. Žene kod kojih je nađena patološka promjena uključene su u redovan sistem praćenja i liječenja kod ginekologa.

- Preventivni pregled i UZV dojke pozvano je 140 žena, a odazvalo se 98 žena. Ženama kojima je bila indikovana mamografija obezbjeđeni su vanredni termini i termin kod onkologa, kad je to bilo indikovano.

- 5 predavanja održano je na teme u skladu sa Akcionim planom za rješavanje problema Roma iz oblasti unapređenja zdravstvene zaštite Roma. Predavanja su realizirana u prostorijama OŠ Prutače i MZ Broduša. Na svakom od održanih predavanja prisustvovalo je od 10-30 pripadnika romske populacije.

Utrošena su finansijska sredstava u iznosu od 21.000,00 KM.

4.4. Ažuriranje podataka o potrebama Roma u BiH

U proces evidentiranja Roma u Bosni i Hercegovini koji je počeo 2009. godine evidentirano je **16.771** Roma ili **4.308** domaćinstava u ukupno 67 opština.

U 2010 godini Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice je potpisalo Sporazum o saradnji sa 34 centra za socijalni rad (24 CZSR u Federaciji, 9 CZSR u Republici Srpskoj i 1 CZSR u Brčko Distriktu) kojima su dodijeljena sredstva za nabavku kompjuterske opreme u iznosu od 50.000,00 KM, a vezano za korištenje baze podataka o evidentiranim potrebama Roma. Tokom 2012. godine Sporazum je potpisan sa dodatna 23 centra za socijalni rad i dodijeljena su im sredstva u iznosu od 30.000,00 KM.

Odlukom o kriterijima za dodjelu sredstava za rješavanje problema Roma u oblastima stambenog zbrinjavanja, zapošljavanja i zdravstvene zaštite za 2015. godinu izdvojeno je ponovo 30.000 KM. Ova sredstva su bila namijenjena za potpisivanje Sporazuma o saradnji sa centrima za socijalni rad u Republici Srpskoj. Međutim i nakon više upućenih urgencija nismo dobili saglasnost od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite RS za potpisivanje Sporazuma i sredstva su ostala neutrošena.

5 PRIJEDLOG PREPORUKA

Na osnovu monitoringa i utroška sredstava Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH uočilo je slijedeće:

1. Radi održivosti projekata zapošljavanja Roma potrebno je u narednom periodu sačiniti integrisani pristup socijalnom zapošljavanju Roma, te kreirati nove modalitete da se ova raspoloživa grant sredstva usmjere direktno putem Općina odnosno općinskih zavoda za zapošljavanje na programe koje podržava lokalna zajednica.

2. U svrhu poboljšanja pristupa u prikupljanju informacija o potrebama Roma potrebno je pokrenuti proces koordinacije i edukacija sa opštinama i centrima za socijalni rad kako bi se poboljšao proces prikupljanja podataka i pokazatelja o implementaciji Akcionog plana za Rome.
3. U cilju ubrzanja implementacije projekata za stambeno zbrinjavanje Roma u saradnji sa lokalnim zajednicama (opštinama/općinama) usaglasiti kriterije za implementaciju ovih projekata s ciljem ubrzanja roka njihove implementacije. Prema predstavljenj metodologiji većina projekta realizuje se u trajanju od godinu do dvije godine tako da je potrebno usaglasiti zajedničku dinamiku realizacije kojom se rok implementacije skraćuje na najviše do godinu i po.
4. U saradnji sa zavodima za zdravstvenu zaštitu kreirati programe koji će biti usaglašeni sa opštinskim zavodima gdje se implementiraju projekti stambenog zbrinjavanja i zapošljavanja Roma s ciljem postizanja integrisanog pristupa.

U skladu sa navedenim, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH predlaže da Vijeće ministara BiH razmotri ovu Informaciju i donese slijedeći:

Z a k l j u č a k

- 1) **Usvaja se Informacija o utrošku grant sredstava za realizaciju Revidiranog Akcionog plana BiH za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite u BiH za 2015. godinu.**